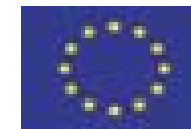
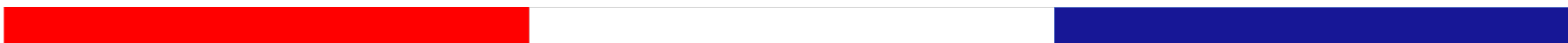

Republika Hrvatska

Izvješće o politikama željezničkog sektora

Svjetska banka
19. srpnja 2013.
Zagreb, Hrvatska

Hrvatska željeznička mreža

Hrvatski željeznički sektor je doživio dubinsku preobrazbu da bi zadovoljio kriterije za ulazak u EU

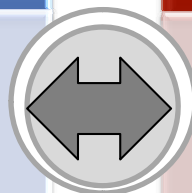
- U proteklom desetljeću željeznice su ostvarile znatan napredak:
 - Pravni i institucionalni okvir usklađen s pravnom stečevinom EU
 - Neovisne regulatorne institucije u funkciji
 - Hrvatske željeznice restrukturirane i reorganizirane u cilju usmjerenosti na korisnike i konkurentnost
 - Državne potpore željezničkom sektoru počele su se smanjivati

- Od 1. srpnja 2013. Hrvatska je postala sastavni dio europskog prometnog tržišta, koje zahtijeva **održivost** provedenih reformi u sektoru željezničkog prometa i **prilagodljivost** željezničkih poduzeća promjenama na tržištu

Veliki izazovi i prilike proizašli iz ulaska u EU

IZAZOVI

- Makroekonomska nestabilnost i fiskalna konsolidacija
- Modernizacija infrastrukture
- Provedba Plana restrukturiranja HŽ –a – stanje u željezničkim poduzećima je zabrinjavajuće
- “Četvrti željeznički paket” i Strategija EU 2020 zahtijevaju dodatne prilagodbe u sektoru

PRILIKE

- Racionalizacija i strukturne reforme sektora, poslovne prilike u liberaliziranom kontekstu
- Dostupnost sredstava EU i željeznice kao prioriteta EU
- Povećana učinkovitost i konkurentnost željezničkog sektora
- Pravni i institucionalni okvir usklađen s pravnom stečevinom EU

Izvješće o politikama željezničkog sektora podupire reformu željeznice na više razina

- ❑ Nalazi Izvješća se temelje na dijagnozi sektora koju je tim Svjetske banke proveo između prosinca 2011. i rujna 2013. te Plana restrukturiranja HŽ-a usvojenog u lipnju 2012.

- ❑ **Preporukama se podržavaju različiti dionici** u njihovom radu na unaprjeđenju hrvatskog željezničkog sustava
 - Vlada → strateške opcije, upravljanje sektorom i prijedlozi za financiranje
 - Željeznička poduzeća → rješenja za financijska i operativna poboljšanja za svako poduzeće iz nekadašnjeg HŽ Holdinga

- ❑ **Analiza učinka Vladinog plana restrukturiranja** – simulacija učinka dva scenarija s naglaskom na financijsku održivost poduzeća iz nekadašnjeg HŽ Holdinga

Izvješće predlaže rješenja za izazove željezničkog sektora u tri glavna područja

UPRAVLJANJE SEKTOROM

Potezi vlade u cilju djelotvornog osmišljavanja i provedbe javne politike u željezničkom sektoru

UPRAVLJANJE PODUZEĆIMA

Poslovni rezultati i upravljanje poduzeća pružatelja usluga kako bi osigurali njihovu dugoročnu održivost

POSLOVNA KULTURA

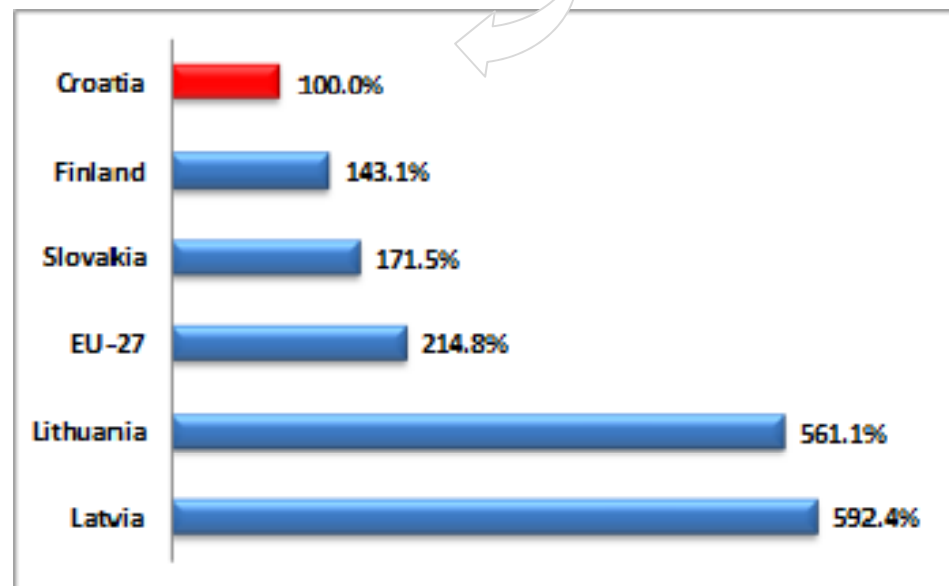
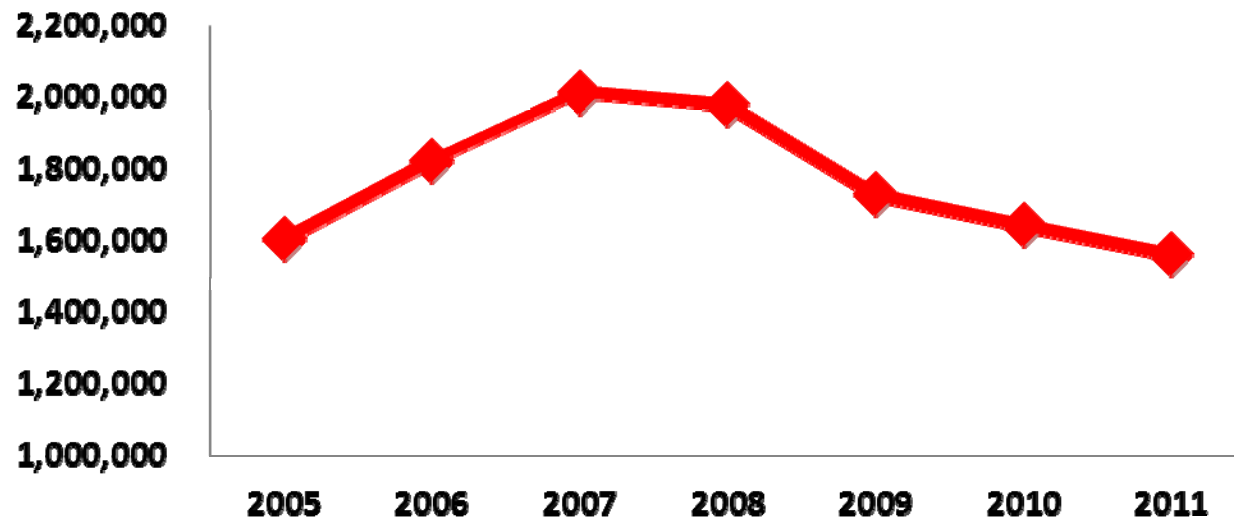
Promjene načina upravljanja uvođenjem naprednijeg poslovnog kodeksa u hrvatskom željezničkom sektoru

Državne potpore željezničkom sektoru su bile znatne i usmjerene na financiranje poslovanja

Source	Unit of HŽ Holding	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
State contribution in railway operations	Passengers (PSC)	493.3	413.9	402.0	400.0	370.0	347.5	360.0
	<i>Passengers (other than PSC)</i>	<i>154.2</i>	<i>166.5</i>	<i>11.7</i>	<i>6.4</i>	<i>6.2</i>	<i>6.2</i>	<i>1.6</i>
	Freight transport (PSC)	5	5	15	14	44	30	37.5
	<i>Freight transport (other than PSC)</i>	<i>159.4</i>	<i>155.1</i>	<i>21.7</i>	<i>4.6</i>	<i>11</i>	<i>21.4</i>	<i>1.4</i>
	Traction			19.4	2.3	5	7.3	2.9
	Infrastructure	1,538.9	1,381.9	1,316.7	1,405.8	1,198.9	1,165.3	1,079.0
	Holding			2	39.3	16	1.8	2.0
Total		2,538.9	2,122.2	1,810.3	1,872.1	1,655.1	1,579.5	1,481.6
State contribution for investments	Passengers	87.0	152.0	141.1	109.0	33.3	92.8	54.0
	Freight	40.0	99.6	78.0	128.0	98.5	60.0	62.0
	Infrastructure	573.2	518.8	608.9	767.7	529.5	434.4	251.2
	Traction			161.1	150.0	96.9	61.9	79.0
	Total		700.2	770.4	992.4	1,134.7	758.0	652.1
Total State Contribution (operations + investments)		3,239.0	2,892.6	2,802.9	3,007.1	2,413.1	2,231.6	1,927.8

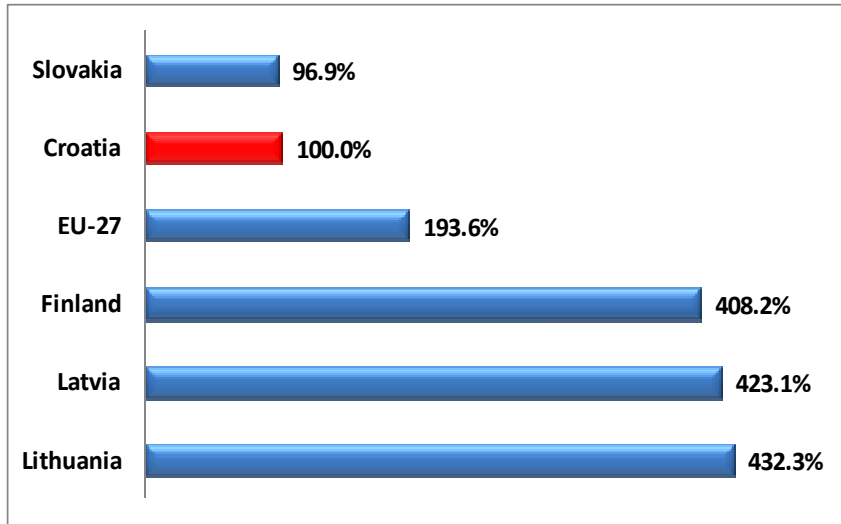

Unatoč državnim poticajima, intenzitet prometa je ostao nizak

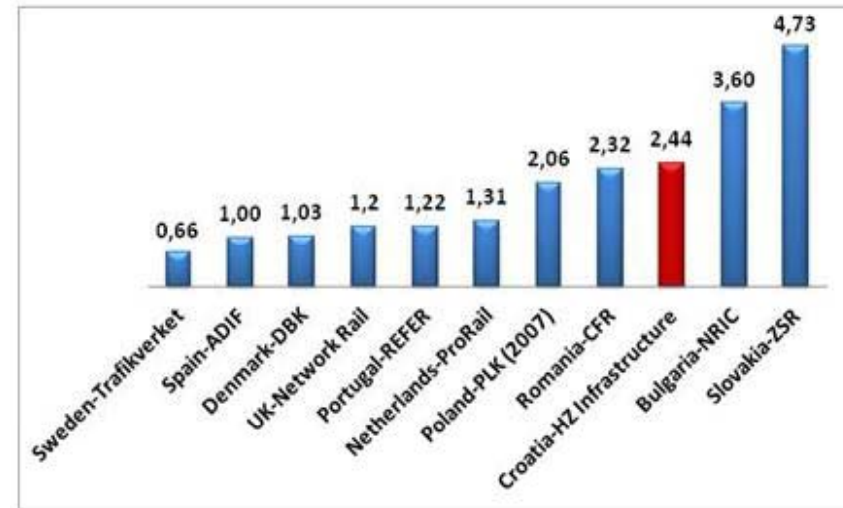

Hrvatska željeznička poduzeća znatno zaostaju za pandanima u EU u pokazateljima uspješnosti

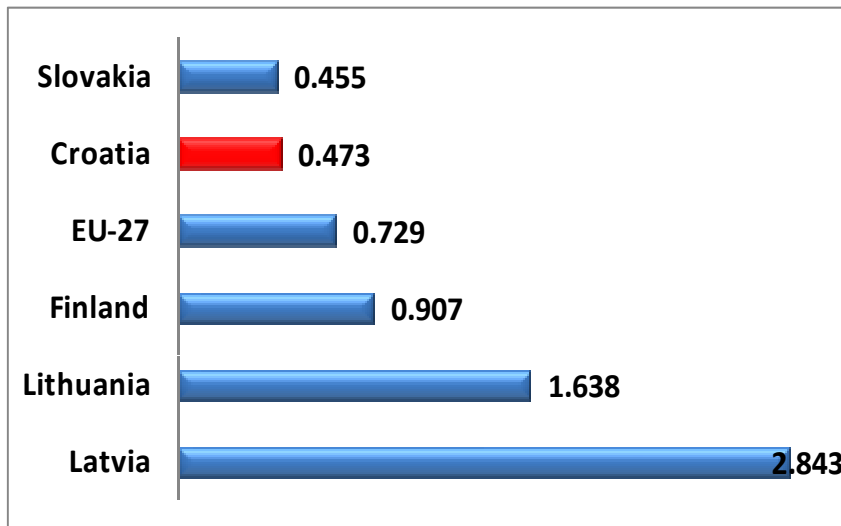
Hrvatska želj. p.– Produktivnost radnika (2011.)

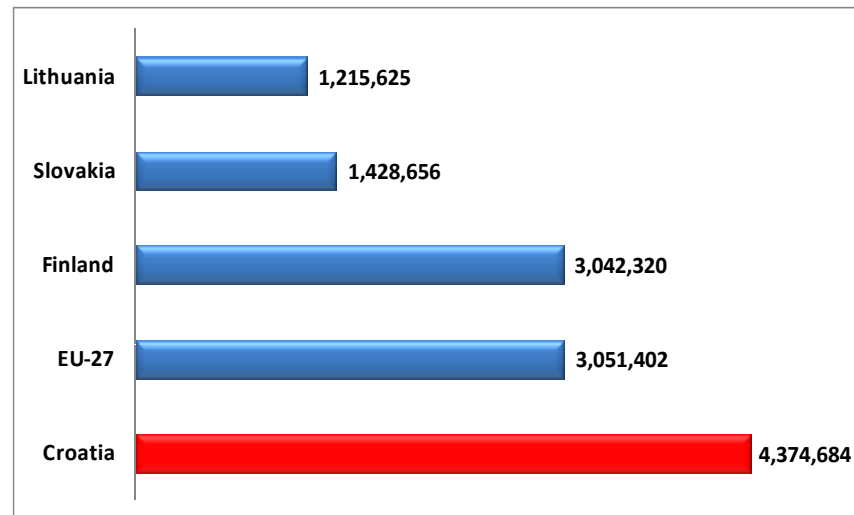
Upravitelji infrastrukture u EU, zaposleni /km (2011.)

HŽ Cargo – produktivnost vagona (2011.)

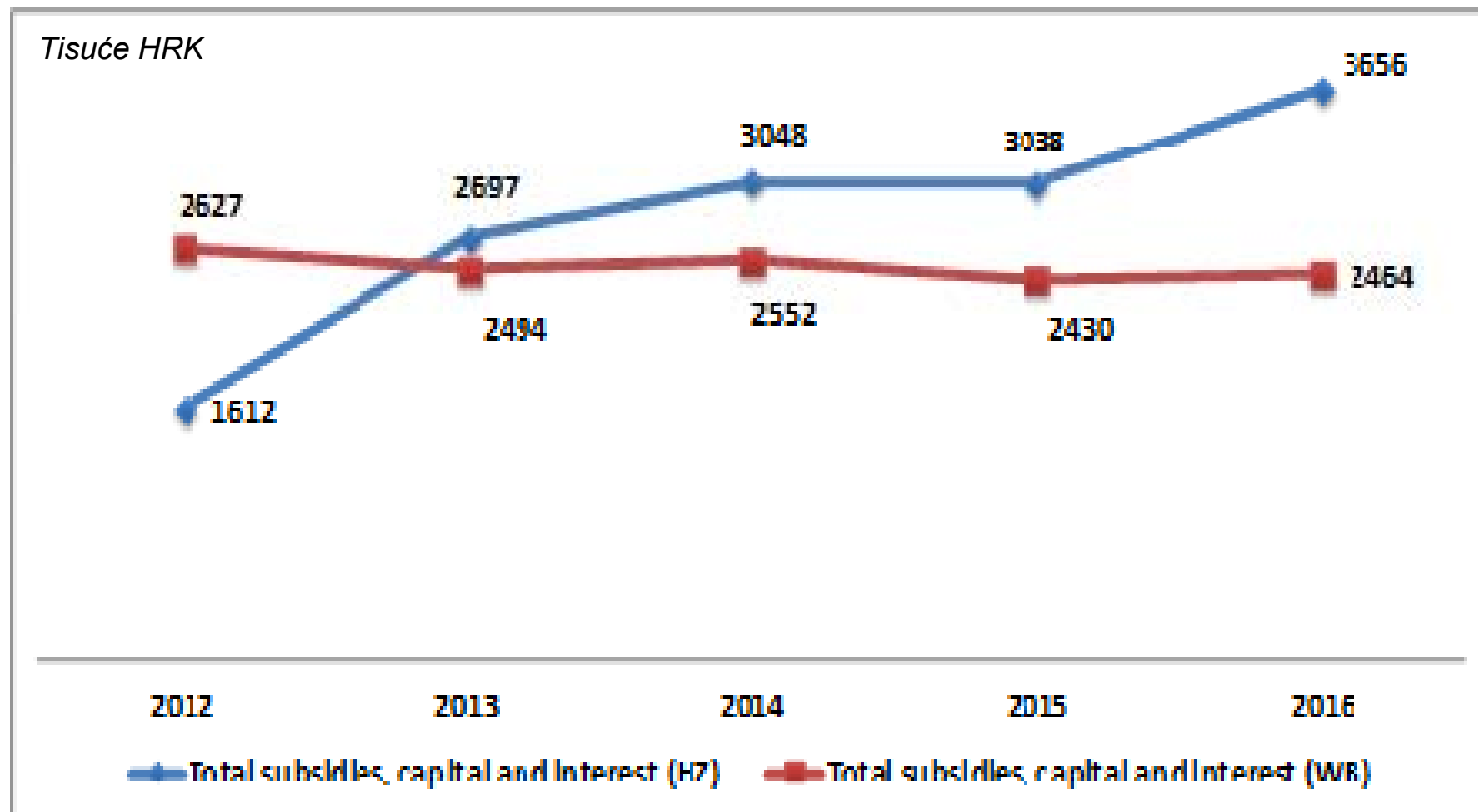

HŽ Putnički prijevoz – Produktivnost vagona (2011.)

Plan restrukturiranja HŽ pretpostavlja daljnji porast izdvajanja javnih sredstava za željeznice

Razlika u predviđanjima Svjetske banke i HŽ-a u pogledu potrebnih javnih sredstava za željeznički sektor u razdoblju 2012.-2016.

Nužno je da vlada osmisli dugoročnu viziju za željeznički sektor

Vlada dobiva **vrijednost za uloženo**

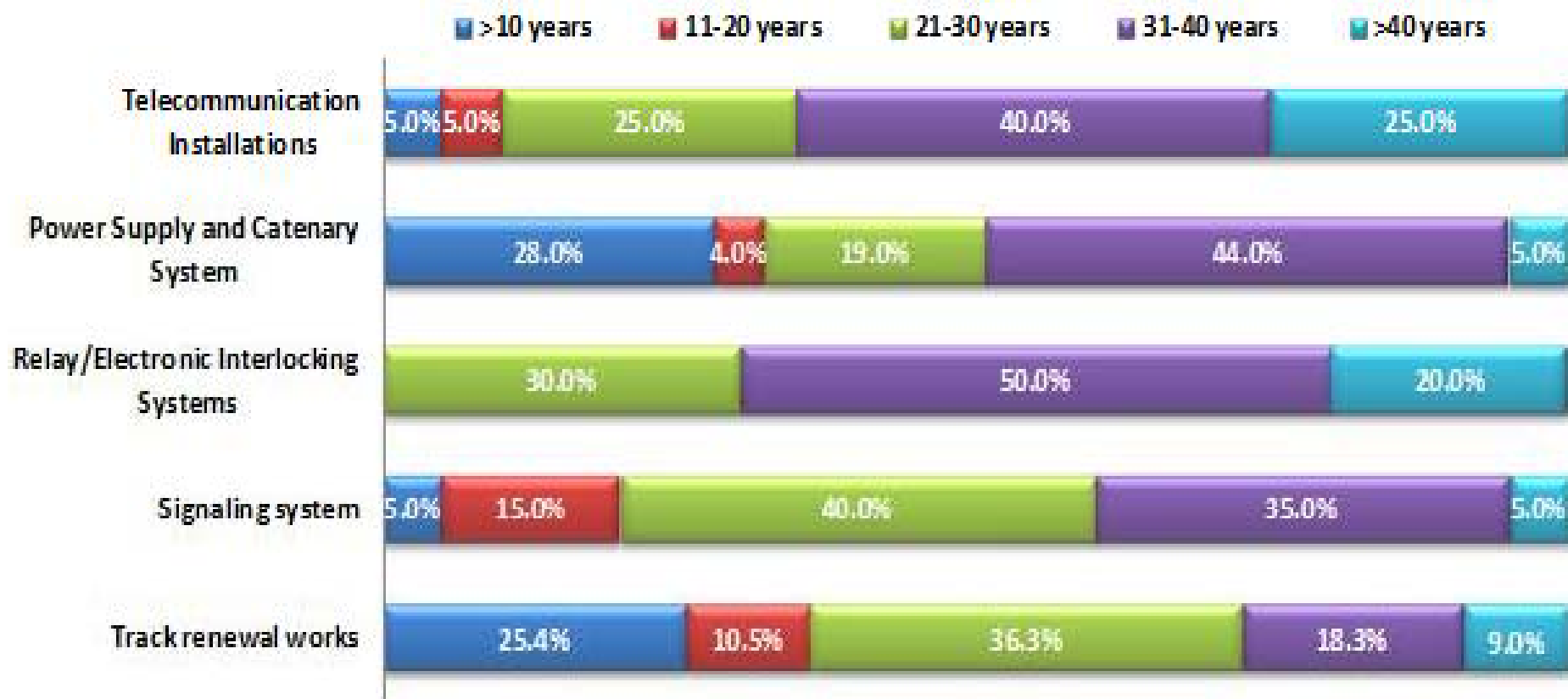
Dovođenje novog **pravnog i institucionalnog okvira** u punu funkciju

Osigurana **financijska neovisnost** i dugoročna **održivost** javnih željezničkih poduzeća

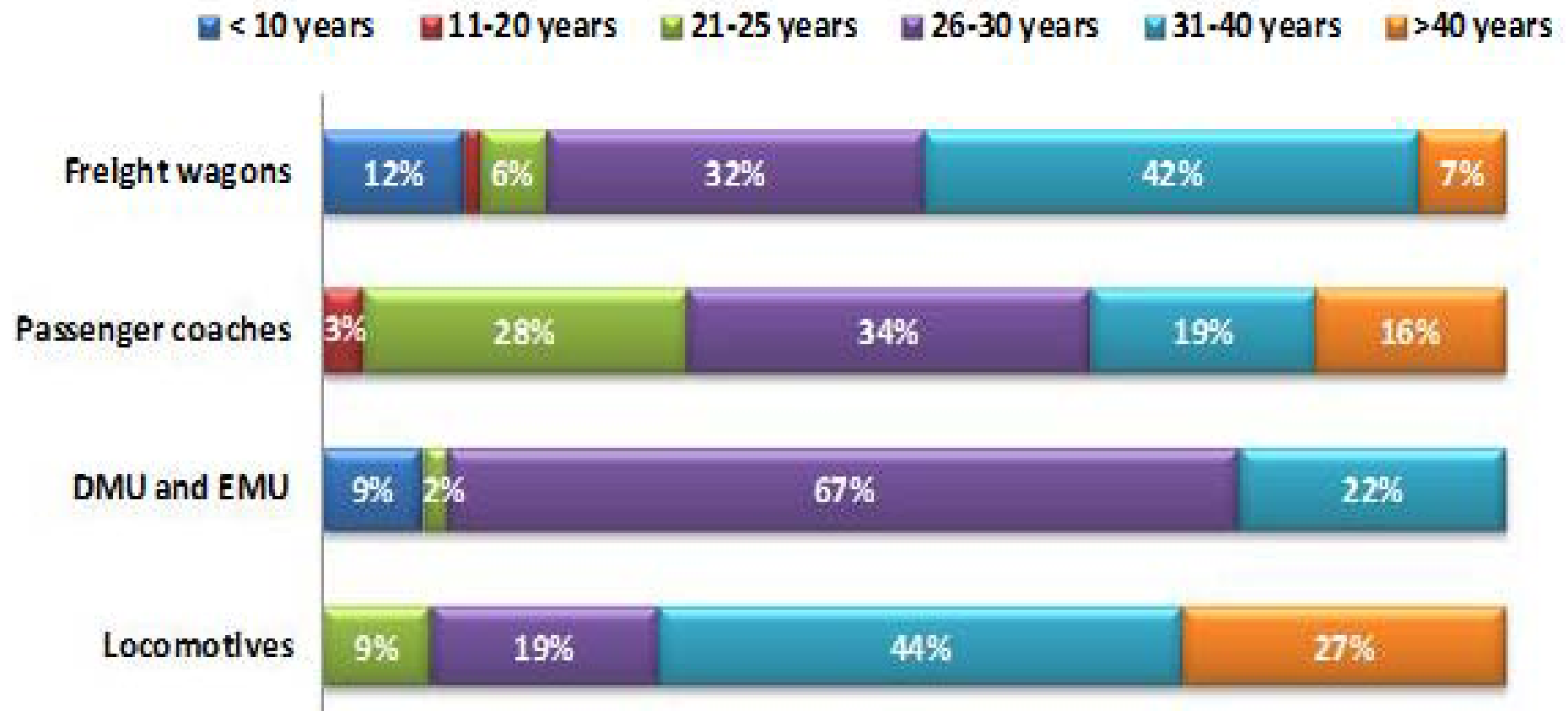
Otvaranje tržišta i osiguravanje **učinkovitih logističkih poveznica**

Infrastruktura je stara i suočava se s ozbiljnim zaostacima

Neophodna su velika ulaganja u prijevozne kapacitete za postizanje EU standarda kvalitete i sigurnosti

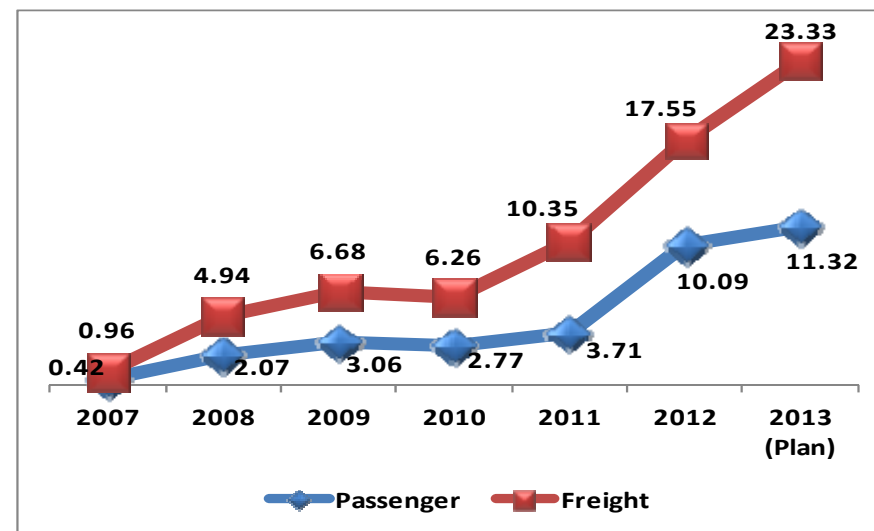
Stvaranje preduvjeta za razboritu investicijsku politiku u željezničkom sektoru

- ❑ Željeznicama će godišnje trebati preko **130 milijuna EUR za održavanje postojećeg sustava** → 55 milijuna EUR za infrastrukturu, 30 milijuna EUR za teretni vozni park i 45 milijuna EUR za putnički vozni park
- ❑ Najveći dio financija za željeznički sektor bi trebao doći iz **fondova EU**, ali će to biti ograničeno na osnovnu međunarodnu mrežu i putničke prijevozne kapacitete
- ❑ Vlada mora odlučiti koliki iznos može izdvojiti za sektor kroz **javne investicije** → ograničiti investicije na nacionalno sufinanciranje, najkritičniju infrastrukturu i teretni vozni park
- ❑ Neophodna je **optimizacija željezničke mreže**, te unaprjeđenje višegodišnjih ugovora o održavanju infrastrukture (MAIC) u cilju poboljšavanja njene kvalitete

Odluka o načinu subvencioniranja željezničkog sektora – pristojba za korištenje željezničke infrastrukture (TAC) i ugovori o javnim uslugama

□ Naplata korištenja infrastrukture:

- Održavanje pristojbe na niskoj razini nedovoljno je za privlačenje obujma prometa
- Niska pristojba & visoka subvencija upraviteljima infrastrukture (UI) ili visoka pristojba & niža subvencija za poslovanje UI uz višu subvenciju za putnički promet
- Optimiziranje i usklađivanje pristojbe

Kretanje pristojbe (u HRK po vlak-km)

□ Unaprjeđivanje ugovora o javnim uslugama i njihova prilagodba potražnji na tržištu

- Uvođenje višegodišnjih i manje rascjepkanih ugovora čime bi se omogućilo dugoročno planiranje i potakle investicije u željeznički prijevoz putnika
- Financiranje razvoja prijevoznih kapaciteta → izravna subvencija radi kontrole ulaganja (sadašnja praksa) ili uključivanje amortizacije u ugovore o javnim uslugama radi poticanja operatera na isto

Kako Hrvatska može iskoristiti okvir EU?

- ❑ Otvaranje tržišta predstavlja priliku za Luku Rijeka i HŽ u nadmetanju s lukama Kopar i Trst. No to vrijedi i obrnuto.
- ❑ Hrvatskom prometnom sektoru je na raspolaganju preko **2,4 milijarde EUR** u Financijskoj perspektivi EU 2014.-2020. → većina sredstava je namijenjena željeznici
- ❑ Otvaranje tržišta novim operaterima
- ❑ Zadovoljavanje *ex-ante conditionalities* je nužna pretpostavka za učinkovito i djelotvorno korištenje EU potpora:
 - Razrađeni sveobuhvatni prometni planovi i strategije
 - Osposobljena provedbena tijela i korisnici (HŽ Infrastruktura i HŽ Putnički prijevoz u željeznicama)
 - Izvediv i realističan portfelj projekata u pripremi
 - Za sve projekte izrađene ocjene učinka na okoliš

Osiguravanje održivosti željezničkih poduzeća

- ❑ Usvojen Plan restrukturiranja HŽ-a i poduzete reforme: veliki prvi korak
- ❑ Izgledno je da će financijsko stanje biti teško još godinama: država mora pametnije trošiti, a poduzeća poslovati ekonomičnije
- ❑ Ostaju otvorena pitanja:
 - Tko će preuzeti vodstvo u daljnjoj modernizaciji sektora?
 - Neosigurane financije
 - Mjere rezanja troškova nedovoljno ambiciozne
 - Investicijski planovi pretpostavljaju velike proračunske transfere i zajmove i sposobnost brzog korištenja sredstava EU
- ❑ Vlada mora djelovati na dva kolosijeka:
 - Nadzor poduzeća u provođenju programa i postizanju ciljeva u pogledu potpora i optimizacije broja zaposlenih i veličine mreže
 - Stvaranje okružja koje omogućuje pravodobnu provedbu restrukturiranja poduzeća i otvaranje tržišta

Željeznička poduzeća moraju nastaviti s provedbom planiranih mjera

- ❑ Pобољшanje održivosti poslovanja i financija hrvatskih željezničkih poduzeća ovisi o sljedećem:
 - Pravodobno postizanje postavljenih ciljeva u restrukturiranju i rezanju troškova
 - Poduzetnost u širenju poslovanja i poboljšavanju kvalitete usluga
 - Analiza i restrukturiranje portfelja poduzeća kćeri
 - Unaprjeđivanje upravljanja poduzećima
 - Nastavak privatizacije (skoro završeno u slučaju HŽ Cargo)
 - Prilagodba planova restrukturiranja tijekom provedbe radi jamčenja dugoročne izvedivosti

Redefiniranje uloge Vlade i poboljšano upravljanje sektorom

- ❑ Sektorska strategija: pružiti ambicioznu viziju i strategiju višemodalnog prijevoza. Osigurati kvalitetne logističke poveznice za višemodalni prijevoz i investicije te olakšano poslovanje sa susjednim zemljama izvan EU
- ❑ Jasan pregled srednjoročnog financiranja sektora (investicije, usluge)
- ❑ Upravljanje sektorom:
 - Jasna i dosljedna **vlasnička politika** te transparentno, odgovorno i profesionalno **upravljanje**
 - **Koordinirane** aktivnosti vezane uz željeznicu između ministarstava (MPPI, MF, MRRFEU) te između Vlade, željezničkih agencija i željezničkih poduzeća
- ❑ Javne konzultacije
- ❑ Jačanje **kadrovskih kapaciteta** željezničkog sektora na svim

razinama

World
Bank

Hvala na pozornosti!

